

De bal blijft rond

Op bezoek bij Willem II Football Memories

De Denkbeeld-

prijs Dementiezorg werd vorig jaar gewonnen door het project Willem II Football Memories. Hoofdredacteur Frans Hoogeveen ging op bezoek in het Koning Willem II-stadion in Tilburg. Daar sprak hij met initiatiefnemer Arjen Pijfers, vrijwilligers en deelnemers en maakte een sessie mee van dit bijzondere project waarbij kwetsbare ouderen, onder wie mensen met dementie, herinneringen ophalen aan het roemrijke verleden van hun club.

‘W e hebben de Denkbeeld-prijs prominent in de vitrine bij de hoofdingang gezet,’ zegt Arjen Pijfers trots. Desgevraagd legt hij nog eens uit wat Football Memories inhoudt. ‘Eén keer in de twee weken komen de deelnemende ouderen naar het stadion om herinneringen op te halen aan het roemrijke verleden van Willem II. Dat doen we aan de hand van oude foto’s, plakboeken, shirts, vaantjes, en nog veel meer van wat hier in het archief van de club lag te verstoffen en waarvan de archivaris het ook fijn vindt dat het nu voor deze doeleinden wordt gebruikt.’

Pijfers heeft het idee voor Football Memories opgedaan in het Verenigd Koninkrijk, waar het al enkele jaren bestaat. Hij las in de krant een verhaal over een project bij de Engelse club West Bromwich Albion die mensen

Inzet: De Denkbeeld-prijs in de vitrine bij de hoofdingang van het Koning Willem II-stadion.

Arjen Pijfers (links) en Thijs Kemmeren van Willem II Football Memories met de Denkbeeld-prijs Dementiezorg 2019 tijdens het Nursing Dementiecongres van november jl; rechts specialist ouderenzorg Paul Geelen van de Stichting Tijdschrift voor Psychogeriatric die de prijs ter beschikking stelt.

met de ziekte van Alzheimer bijgebracht en ze samen voetbalherinneringen liet ophalen. Na een bezoek aan de Schotse profclub Heart of Midlothian was hij onmiddellijk enthousiast. ‘Vooral in Schotland heb ik geleerd hoe het moet,’ zegt Pijfers. ‘Ik ben twee keer wezen kijken, heb er een sessie meegemaakt en gesproken met de oprichter van Alzheimer Schotland, de

initiator van het project daar. Bij Hearts heb ik gezien wat je moet doen om zo’n sessie te laten slagen.’

IEDER ZIJN AANDEEL

Arjen ging praten met het bestuur van Willem II en met de coördinator van Willem II Betrokken, de maatschappelijke afdeling van de club. ‘Iedereen was onmiddellijk enthousiast,’ vertelt

hij. 'Ik heb alle medewerking gekregen. Vervolgens hebben we samenwerking gezocht met de Tilburgse zorgorganisaties Thebe en De Wever, dat zijn de grote jongens hier. We hebben verteld wat we van plan waren en zij zagen dat wel zitten. Beide organisaties hebben flink wat deelnemers aangeleverd, met een verschillende achtergrond. Mensen met geheugenproblemen, vaak al met een diagnose dementie, maar ook ouderen die vooral met eenzaamheid te kampen hebben. Inmiddels is het project zo bekend geworden dat mensen zich nu ook spontaan aanmelden. Daaronder velen die al hun leven lang Willem II-supporter zijn en nu dementie hebben.'

'Op 27 november 2018 zijn we gestart en sindsdien hebben we steeds om de twee weken een sessie gehouden, ook in de vakanties,' vervolgt Pijfers. 'Tot nu toe zijn het alleen nog maar heren die aan Football Memories meedoen, maar de meesten komen onder begeleiding van hun partner of hun kinderen. Zo meteen verwacht ik tegen de twintig deelnemers. Samen met begeleiders en vrijwilligers hebben we dan zo'n veertig mensen in huis.'

'Onze vrijwilligers leiden het gesprek niet, maar faciliteren het. Ze praten gewoon mee en zijn deel van de groep. Gespreksleiders hebben we hier niet, bij ons heeft iedereen zijn aandeel. En die gesprekken gaan over van alles: de wedstrijd van morgen, de wedstrijd van afgelopen weekend, het verleden... We regisseren de sessie niet en hebben ook geen fluitsignaal of zo om de boel te laten starten. Laat het maar gebeuren, is ons devies. En dat doet het ook onmiddellijk, al vanaf het moment dat de eerste mensen binnendruppelen.'

'Halverwege elke sessie hebben we een pauzenummer, met een speciale gast die verhalen vertelt of wordt geïnterviewd. Daar hadden we vandaag *Piet de Visser* voor gecharterd (een voormalige trainer van Willem II en een beroemde scout, onder andere voor de Engelse topclub Chelsea – *FH*), maar

Een sessie van Willem II Football Memories. Links op de achtergrond de Willem II-mascotte.

hij is helaas ziek. Dat wordt dus even improviseren. Erg jammer, want Piet was een mooie geweest. Hij is zelf ook al dik in de tachtig!

Arjen geeft een voorbeeld van wat er tijdens een sessie allemaal kan gebeuren. 'In de pilotfase deed onder meer een oud-keeper mee. Hij maakte deel uit van het kampioenselftal van Willem II, de eerste landskampioen van Nederland nadat in 1954 het betaald voetbal was ingevoerd; bij de sessies werd hij steeds begeleid door een van zijn drie kinderen. Hij zat in een rolstoel en kon al bijna niet meer communiceren, maar hij pikte alles op wat er werd gezegd. Op een gegeven moment stond hij plotseling op en ging voordoen hoe hij vroeger de bal stopte. Dat was kippenvel!'

OUD-SPELERS

Vlak voor het begin van de sessie van Football Memories spreek ik met drie van de ongeveer tien vrijwilligers. Zij zijn herkenbaar aan een zwart polo-shirt met het embleem van Willem II en hun voornaam erop. *Don van Riel* en *Cor Stolzenbach* zijn oud-profs van

Willem II. Zij speelden samen in het eerste elftal tijdens onder meer het seizoen '66-'67. Don: 'Ik heb meer dan 250 wedstrijden in het eerste van Willem II gespeeld, van 1963 tot 1976. Willem II is mijn club, nog steeds. Ik was junior en speelde schoolvoetbal hier in het stadion. Dat was in 1959. Na de wedstrijd kwam de trainer van Willem II naar me toe en vroeg "Wil je niet bij Willem II komen voetballen?"'

Don vertelt hoe hij betrokken is geraakt bij Football Memories. 'Voor de pilot een jaar geleden werden een aantal oud-spelers van Willem II gevraagd om de sessies te begeleiden. Ik heb dementie meegemaakt met mijn vader en moeder, die woonden hier in verzorgingshuis Het Laar, en daar deed ik ook wel eens mee met zaken als gymnastiek om de ouderen actief te laten blijven. En toen kwam dus dit project. Dat sprak me als Willem II-er heel erg aan. En toen zag ik de deelnemerslijst... Daar stond bijvoorbeeld *Kees Brands* op, die heeft bij mij in de jeugd gespeeld en in het eerste van Willem II. En meer oud-spelers. Dat zijn mijn oude collega's die nu die vre- ➤

selijke ziekte hebben. En die kom ik hier tegen...'

Don schiet vol en Cor neemt het verhaal over. 'Het mooie aan dit project is het samenzijn met elkaar,' zegt hij. 'De mensen leven er zo naar toe, die zijn er thuis al de hele week mee bezig. Zoals Noudje die met zijn vrouw naar alle thuiswedstrijden van Willem II gaat. "Wanneer moet Willem II voetballen?" vraagt hij dan.'

'Ze kennen me nog allemaal,' vervolgt Cor. 'Vooral van de foto's van toen. Van alle oud-spelers van Willem II hebben we portretfoto's van toen op de tafels liggen. Die laten we de mensen zien en dan herkennen ze ons onmiddellijk!'

BAL MET VETER

Deelnemer Noud komt naar ons toe. Hij slaat Don en Cor amicaal op de schouders en kijkt mij dan onderzoekend aan. 'Wie bende ge?' vraagt hij. Ik probeer het uit te leggen, maar mijn uitleg komt niet aan. 'U bent ook oud-speler van Willem II?' vraag ik Noud. 'Ja, en wat voor een,' interrumpeert Don. 'Hij ging voor geen man opzij!' 'Nee, ik ging voor geen man opzij,' beaamt Noud. 'En een beetje een draak af en toe, hè!' Dan vervolgt hij zijn weg. Even later zit ik aan tafel naast een andere oud-speler en vrijwilliger: *Guidus van Roosendaal*. Guidus is in gesprek met een van de deelnemers. Het gaat over de eerder genoemde Piet de Visser, de oud-trainer. Ik luister aandachtig.

'Bij een penalty vertelde Piet de keeper welke kant-ie op moest.'

'Jazeker, die schreef alles op. Van de hele eredivisie.'

'Ja, dat wist-ie. Want ze doen wel net alsof ze daar nou pas mee gekomen zijn...'

'Nee nee, dat deed Piet al zoveel jaren eerder.'

'Ja, dat was Piet, hè? En dan vijf minuten van tevoren de kleedkamer in'

'Piet was wel altijd heel zenuwachtig voor de wedstrijd. Dan ging-ie nog niet naar de spelers toe, maar liep op de gang heen en weer. En hij ging wel een keer of drie naar de wc!'

'Ja, dat was Piet, hè? En dan vijf minuten van tevoren de kleedkamer in. En dan deed-ie zijn praatje. Hup, er tegen-aan!'

'Ja, Piet was een aardige man, een heel aardige man. Jazeker!'

Dan verschuift de aandacht naar de oude leren voetbal, compleet met veter, die voor ons op tafel ligt. 'Dat is hem dan, met de veter,' zegt Guidus. 'Loodzwaar was zo'n bal, vooral als-ie nat was. Er wordt wel gezegd dat er veel mensen van het padje af zijn door dat koppen, hè?'

LANDELIJKE DOORBRAAK

Even later spreek ik met de echtgenote van Noud. Ze zit aan tafel terwijl haar man rondloopt en de ene na de andere bekende aanschiet. Ze vertelt me dat Noud precies 23 wedstrijden in het eerste heeft gespeeld. 'Toen raakte hij geblesseerd en was het over.' 'Willem II is zijn alles,' zegt ze. 'Elke dag vraagt-ie: "Moeten we niet naar Willem II?" Onze zoon gaat met hem naar elke thuiswedstrijd. Noud zou het liefst in het vak van de F-side staan, dat vindt-ie prachtig. "Dat zijn *echte* Willem II-ers," zegt hij altijd. Hij weet ook heel goed dat hij hier zelf gevoetbald heeft, en die oud-spelers kent hij allemaal. Ook die van heel vroeger, want hij is al vanaf zijn tiende jaar bij de club. De

Willem II-ers haalt-ie er allemaal zo uit, maar de rest kent hij niet.'

Aan het eind van de sessie praat ik nog even na met Arjen Pijfers. Hij vertelt over zijn toekomstdromen voor Football Memories. 'Veel andere profclubs zijn al bij ons komen kijken. Vitesse is begonnen met Vitesse Football Memories, ADO Den Haag met ADO Herinneringen, FC Utrecht doet Tikkie Terug. Het is niet allemaal precies hetzelfde, maar wel hetzelfde concept. Ik heb ze geholpen en ideeën aangedragen hoe ze het konden doen. En ik ben ook bij al die clubs wezen kijken. Nu ben ik bezig om andere clubs te helpen met de opzet.'

'Mijn doel is Football Memories landelijk te laten doorbreken. Daar ben ik nu mijn netwerk voor aan het opbouwen. Inmiddels heb ik contact met Alzheimer Nederland, het Ouderenfonds en de Eredivisie. In januari heb ik een afspraak om een aanvraag in te dienen bij de Vriendenloterij. Ik hoop dit in drie jaar te kunnen uitbouwen en in plaats van twintig mensen bij Willem II honderden of zelfs duizenden mensen mee te kunnen laten doen. Ook bij amateurclubs. Daarvan is er zelfs al eentje begonnen, GSBW in Goirle. Die zijn hier wezen kijken en doen dit nu ook.' ♦

TEKST EN BEELD FRANS HOOGEVEEN

Frans Hoogveen is hoofdredacteur van *Denkbeeld* en zelfstandig gevestigd specialist demenzie-zorg (www.franshoogveen.com).